

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Capvt XIII. De alijs boni Præsulis, & Pastoris officijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

Parentes, qui filijs suis grauiter aegrotantibus licet desperatis assident lacrymantes, lamentantes, exosculantes, omnia quae possunt admouentes, ad extremum usque halitum. Vbi haec parentum in filios officia exposuit: tum ita stylo aureo pungit, & vrget. Hoc tu quoque facito pro fratribus, & quidem potiori iure; nam illi non possunt lacrymis, & lamentis neque morbum depellere, neque mortem imminentem abigere. Tu verò frequenter poteris animam deploratam assiduitate, instantiaque per lamenta, reuocare, ac suscitare. Dedisti consilium, nec persuasisti, illacryma, punge frequenter, ac suspira paululum, ut tua sollicitudo incutiat illi verecundiam: itaque conuertat ad salutem.

CAPVT XIII.

De alijs boni Praesulis, & Pastoris officijs.

FVit olim Hebraeos inter, & Aegyptios magna studiorum, & animorum dissensio: ex eo etiam orta, quod hi Pastores in odio, illi in amoribus haberent.

Rationem ex antiquitate si petas, haec esse potuit; quod Aegyptij oues & pecora pro Dijs colerent, adeoque nefas ducerent, ea mactare, atque edere.

Contra verò Hebraei, nec ea pro Dijs habere, nec

Sff ijs

306 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ijs parcere; sed iugulare, sed occidere. Quo cum
tamen stare potuit, & verò etiam stetit, singularis
quædam ouium cura, & Pastoralis officij dignitas,
atque commendatio; quæ ex eo augeri potuit,
quod Hebræorum principes, primaque lumina
ducendis, pascendisque gregibus toti incubuerunt.

Ita in ipsâ orbis infantia, primisque cunis Pastor
fuit Abel.

Ita deinde lapsis longè sæculis Pastores fuere Ia-
cob, eiusque filij duodecim, à quibus emanarunt
duodecim illæ Hebrææ gentis tribus, illustria de-
cora, principes animæ; à quibus deriuatus in po-
steros omnes amor quidam Pastoralis officij, & à
maioribus petita dignitas; quam mirum quan-
tum auxit illa Christi Seruatoris demissio, quâ se
ouium, id est, animarum Pastorem inscripsit; *Ego,*
Ioan. c. inquebat olim, *sum Pastor bonus*, qui scilicet & à
10. seipso bonus, & à quo boni cæteri: si tamen summi
Pastoris fuerint æmulatores: ut ij porrò sint, in præ-
senriâ mihi est animus stylo notare præcipua boni
Pastoris munia: eaque quàm breuissimè: neque e-
nim est huius exigui operis, aut consilij mei ea fu-
sus explicare; aliorum iam fuit, & erit iste labor.

I. OF
I. OF
I. OF

I. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Amor, & Caritas.

PRima lex Pastoralis officij, primaque cura debet esse impensa caritas, atque effusus amor sui gregis: ab hoc enim ceu fonte manant cætera, quæ bono Pastori incumbere videntur.

Hanc legem iam inde à primis sæculis agnouerunt atque inscripserunt Hebræi sapientes, apud quos Pastores dicti sunt *amatores*: eadem quippe voculâ significabant, & *Amatorem*, & *Pastorem*. Hebraicè enim Pastores dicebantur *Roghim*: amatores autem *Reghim*: eadem omnino litteræ, vna tantum differentia puncti: vt videas inter Pastorem, & amantem ouium, parum, aut nihil interesse: imò Pastorem vnâ etiam amantem esse oportere.

Ab hoc amore, qui Pastoris nomini insitus quodammodo, & innatus esse videtur, fluxit illud, vt Reges, ac Principes in sacris paginis sæpius Pastores appellentur.

Cuius appellationis ea ratio, quam affert D. Hieronymus. *Vt superbum nomen imperij, Pastoris vocabulo mitigetur.* Hoc nimirum sibi persuasit omnis ætas, Pastoris nomen amoris esse, eximiaque caritatis. Quam etiam iure commendauit Christus Pastorum princeps ter optimus, ter maximus: cum enim è toto discipulorum collegio Petrum sibi, suoque gregi adlegisset, priusquam eo proueheret dignitatis: ex illo etiam tertio quæsiuit.

*In c. 38.
Ezech.*

Io. c. 2. v. 25. Petre amas me? In quæ verba D. Gregorius Pontifex maximus. *Primò, inquit, ei dicitur: Petre amas me, ut per amorem agere fortia studeat; secundò, ut in contemplando alta cognoscat; tertio, ut perfecta caritatis affectu, & erga proximos ferueat, & ad speciem conditoris feruentius inardescat.*

Seruator noster, interprete Gregorio, tria spectasse videtur Pastorum officia.

Primum, altos, & heroicis animos, à quibus & agere possent, & pati fortia, quod erat amantium.

Alterum, ut sese terris eriperent, in cœlum euecti veluti remigio quodam altissimarum contemplationum.

Postremum denique, æstum aliquem, impetumque diuinæ caritatis, à quâ in proximorum cōmoda, atque salutem ferrentur toti, atque efferuescerent.

Serm. de tribus ordin. Eccles. Hæc lege, & tacitus apud te meditare quisquis es Pastor. *Iudica, inquit D. Bernardus, utrum possit hic conuenienter aptari trina Petri interrogatio. Amas me, amas me, amas me. Habes caritatem de corde puro, & de conscientia bonâ, & de fide non ficta. Hanc inquam si habes, tum à Christo in aurem tibi dici, etiam tertio patieris.*

Amas me, ac deinde audies & illud, *pasce agnos meos*, hoc est lactentes adhuc ac tenellos in fide pasce vberibus consolationis, & pota lacte doctrinæ sanioris; tum ad oues elabere, & in fide ac religionem

gione firmiores, robustos atque adultos etiam foue,
ac recrea: sit, ut inquit Augustinus,

Sit amoris officium pascere Dominicum gregem, Tract.
123.
Sicuti timoris fuit indicium negare Pastorem.

Quod autem illud officium, & quam consummata perfectionis eâ, quâ solet eloquentiâ, persequitur; & ita Christi voce animarum Pastorem compellat. *Si diligis me, pasce oves meas, non te pascere cogita, sed oves meas: sicut meas pasce, non sicut tuas; gloriam meam in eis quære, non tuam; lucra mea, non tua.*

II. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Vigilantia.

Celebrauit antiquitas nominatum illum Pastorem Argum, cui centum lumina cingebant caput: ea quamdiu fuere in suâ statione, & ipsi, & gregi fuit quàm optimè; at ubi coeperunt conuiere somno, ubi sopiri, & claudi, tum verò cum Pastore, & ouibus actum quàm pessimè. Ita porrò illi Argo sopiti sunt oculi.

Eum fortè feriantem, ac vacuum à curis conuenit Mercurius, ac Venus: ille pro eâ qua erat eloquentiæ vi, blando sermone in aures, & animum illapsus, somnum ad sensus, ad oculos euocare cepit: Hæc autem suâ mollitiæ, solitiisque illecebris somnum excitauit magis, ac profundum soporem immisit: ubi ab illo clausi oculi, sopiti que

510 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
sensus omnes: tum verò Argus & caput, & vitam
amisit; ipsaque Venus præposterè vsa illius oculis,
eos abiecit in caudam pauonis, ijsque totam asper-
sit: sed ô grande à Venere nefas! ô ingens oculorum
vitium, qui prius eminèbant, & cœlum sideraque
spectabant, iam abijciuntur toti, & terram verrunt.

Hæc est fabella, & ingeniosum commentum
Poëtarum, quibus sic semper fuit fingendi licentia,
& opportunus in apologo ludus; è quo tamen
pauca ad mores traduci posse videntur.

Primum vigiles atque oculos esse debere Pa-
stres ante, & retrò, dextrâ, & sinistrâ.

Ante, vt futura longè ante prospiciant.

Retrò, vt præterita recolant, & ex ijs futura me-
tiri discant, atque expendere.

Dextrâ vero, vt in prosperis semper vigiles.

Sinistrâ, vt in aduersis semper intenti.

Quod autem à Mercurio, & Venere sopitur
Argus: innuit Pastores plerumque indormiscere ma-
lis consilijs; plerumque etiam conuiuere atque
obruui à Venere, à blanditijs molliculæ voluptatis,
cuius cantui, mellitisque voculis, dum plus æquo
indulgent, oculos, ac lumina, id est vim mentis, &
intelligentiæ, quæ officio Pastoralis inuigilare, quæ
cœlos atque æternitatem suspicere, & longè ante
prospicere debuit, amittunt, & quod inde prouenit
est, in terram, hoc est, in luteas, abiectasque mundi
curas

curas, ac sollicitudines abijciuntur: iusto sane Dei vindicis iudicio, vt qui gregis oculus esse debuit, nectamen suo vitio fuit, eo malè sit orbus etiam in æternos annos.

Fuerunt olim in Apolloniâ oues Soli sacre, quas Herodot. l. 9. noctu viri fortunâ splendidi custodiebant.

Euenius aliquis suas de more vices agens in pecoris custodiâ, lupum ingredi in ouile, & sexaginta oues suâ incuriâ deuorari est passus, ex quo iudicio ciuitatis damnatus, & oculis orbatus est.

Si in humano foro adeò seuera in Euenium lata sententia, quæ erit in diuino? in quo non agetur de ouibus Soli, sed Deo sacris, de animabus quas cælo, & beatæ æternitati seruatas superi voluere: quid inquam, decernetur in eum Pastorem, cuius incuriâ æternum istæ perierint?

Vi, let ergo, & suâ maneat in statione quisquis eò dignitatis, ac officij vocatus est; sibi que multò potiori iure scriptam arbitretur eam legem, quæ olim viris principibus.

Non decet principem solidam dormire noctem.
Si principem non deceat ea somnolentia, qui muris tantum, & corporibus suorum inuigilat: multò minus Pastorem, qui subditorum salutem, & animas curat.

Et certè si summa, & infima, si cælum, & terram percurramus, dabunt illa Pastores, vnâque etiam vigilantes.

512 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
giles. Hos vniuersim regit, ac moderatur Deus, vt
Dominus, vt Pastor; & ille vigil.

Regi Nabuchodonosor in somnis olim obie-
cta Dei vindicis aliqua species.

*Dan. c. 4.
v. 10.* Videbam, inquit, in visione capitis mei super stra-
tum meum, & ecce vigil, & sanctus descendit de cœ-
lo. Vigil ille, vel Deus ipse fuit, vel vt nonnulli ma-
lunt, Angelus vnus aliquis, qui eius vices ageret:
*Pf. 110.
v. 4.* nec enim dormitabit, neque dormiet qui custodit
Israel. Vigilat ille ad iustorum custodiam, vigilat
ad pœnam impiorum, appello Ieremiæ fidem. Vi-
*Thren. c.
1. v. 14.* gilauit, inquit, iugum iniquitatum mearum in manu
eius: Hebraicè pupugit, stimulauit manum eius, vt
sua mole ac pondere velut graui iugo rebelles cœlo
caput opprimeret.

A summo Pastore, & ipsi Pastores, ac custodes
Angeli, & quidem vigiles, in quos D. Bernardus vo-
*Cant. c.
4. v. 3.* cat illa sponsæ verba: Inuenerunt me vigiles qui cu-
stodiebant ciuitatem. Benè tecum agitur, inquit, ô
Mater Ecclesia, benè tecum agitur in loco peregrina-
Serm. 77. tionis tuæ. Qui custodiunt te non dormitant, neq; dor-
miunt custodes tui, Angeli sancti, vigiles tui spiritus.

A Deo, & Angelis, qui puræ mentes, ad Chri-
stum descendo, in quo spiritus cum carne ama-
bili, stupendoque nexu coniungitur: & ille etiam
Pastor, adeoque vigil. D. Ioannes in alto mentis
excessu vidit aperiri cœlestes valuas, & patescere
immensa

immensa diuorum atria, in quibus Smaragdino throno affurgebat Dei sedes, quam curuo, & amœno arcu cingebat Iris, Solis filia, & humentis cœli miraculum magnum: tum deinde circumstabant viginti quatuor seniores, & animalia quatuor plena oculis ante, & retrò; quæ dum animo legit, ac contemplatur sedulus: ecce in conspectum venit & aliud cœli, terræque prodigium, de quo sic Vates. *Vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum agnum stantem habentem cornua septem, & oculos septem.* Erant & cornua composita, & innexa sibi, per modum, speciemque coronæ: singulisque cornibus infidebant oculi singuli, velut additæ gemmæ, noua que surgentis Ecclesiæ sidera.

*Apoc. c.
5. v. 6.*

Quis porrò sit Agnus? in luce est, ille videlicet qui pro nobis victima cecidit. At quæ corona? qui oculi? in nocte est illud, atque occulto.

Abbas Ioachim, pro eâ quâ fuit solertiâ, censuit cornua septem, & septem oculos indicare septem Episcopos Asiæ, ad quos Christi scriba Ioannes hanc suam pagellam dirigebar.

Dicuntur illi, & verò etiam sunt cornua, ab insito de superis robore, constantiâ, insignique fortitudine, quâ Christi peculium tuentur, & cum opus est, cornu feriunt.

Appellantur deinde, & re etiam ipsa sunt oculi, à

T t

vigi-

514 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
vigilantiâ, cuius ij symbolum esse perhibentur. Eo-
dem spectant animalia quatuor plena oculis ante
& retrò, de quibus sua inter Doctores lis atque con-
tentio. Aureolo animalia quatuor ostendunt qua-
tuor sedes Patriarchales.

Leo est Ierosolymitana, ob ingens animi robur,
inuictamque constantiam, quam eo loci Apostoli
exhibuerunt. Vitulus est Antiochena, quæ ferè om-
nium prima fidei colla subiecit, iugumque Christi
admisit, adeò vt Antiochiæ primùm dicti sint
Christiani.

Homo Alexandrina ob viros doctissimos, quos
illa tulit, atque aluit. Ij fuere Origenes, Clemens,
Dydimus, Cyrillus, Athanasius, quos ea regio vel
Episcopus, vel Doctores amauit, atque suscepit.

Aquila denique Constantinopolitana, in quâ
vigerunt viri altissimæ cõtemplationis, & magno
orationis excessu instar Aquilæ sublimes: ij porro
extitère Chrysofostomus, Nazianzenus, alijque.

Et hos omnes orbi reddit, atque exhibet oculus,
Pastoralis vigilantia nota atque hieroglyphicum:
vt inde conficias gregis sui oculum esse Pastorem.

Quod si fortè arcana illius loci aliò vocari velis,
contendasque per animalia quatuor opportunius
intelligi quatuor Euangelistas, non ero à tuo sensu
alienus.

Sit Leo S. Marcus, quia Euangelicæ historiæ se-
riem

riem inceptit à clamore, & rugitu Ioannis, quasi Leonis alicuius in deserto.

Sit Vitulus S. Lucas, vel eo tantum quod initium petierit à Sacerdotio Zachariæ, cuius erat immortalis Deo victimas offerre.

Sit homo S. Mathæus, qui primam Euangelij sui pagellam humanâ Christi generatione signauit.

Sit Aquila S. Ioannes, qui cæteris altior eminere visus & coelos, ac sidera transcendere; atque in ipsam æterni Verbi diuinitatem elabi; à quâ stylum ducit, dum hæc sacris in pagellis notat. *In principio erat Verbum.*

Quod si in aliam sententiam inclines magis; credasque per animalia quatuor, veluti simbolo quodam altiore notari quatuor Ecclesiæ Doctores, nec in eo tibi ibo inficias.

Demus enim verò hominem esse D. Gregorium quia totus comis, urbanus, & ad omnem humanitatem fictus.

Concedamus Leonem esse S. Ambrosium, qui nec arma metuit, nec Cæsaris iras, minasque exhorruit, nec vllâ vi à Pastoralis officio potuit dimoueri.

Admittamus bouem esse laboriosum & solidum Hieronymum, qui Augustino iuuenili impetu exultanti, scripsit aliquando in hæc verba: *bos lassus fortius figit pedem.*

Denique fateamur Aquilam esse sublimem Augusti-

516 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gustinum: qui ingenij vi ac solertiâ tantum alios su-
perauit, quantum Aquila reliquum omne genus
volucrum transcendit. Verum vt hæc ex interpre-
tum, Doctorumque opinione dici posse conceda-
mus: at illud etiam nobis dari necessum est, eos
omnes & Pastores fuisse, & quod caput est, etiam
probè oculatos; & quia tales olim non fuerunt
Israëlis Pastores, hinc ea morum ac religionis incli-
natio, hinc tantum nefas, & ex eo iustæ Isaiaë quere-
læ, profundique gemitus, quos inter hæc insonuere

3. e. 56. v.
10. verba. *Speculatores eius cæci omnes, canes muti, non
valentes latrare, videntes vana, dormientes, &
25. Mo- amantes somnia. Cæci, inquit S. Gregorius, quia non
ral. c. 10. videbant opere, quod professione cernebant.*

Muti, & non valentes latrare: In Ecclesiâ, ceu
ouili Christi, sunt Pastores, quod in domo, & harâ
canes: hi lupos, illi hæreticos arcent, fugant, per-
dunt, nisi planè muti sint, & elingues, & vt antiquo
Prouerbio dici solet, *bouem habeant in linguâ.*

Erat antiquis nummus *Didrachmum* bouis ima-
gine insignitus, qui proinde vulgò bos dicebatur, ex
quo manauit illa paræmia: *bouem habet in linguâ,*
id est, pecuniâ corruptus silet; quod etiam non-
nullis Ecclesiæ Pastoribus vsu venit, quibus os, lin-
guamque prepedit vel magnatum gratia, fauor-
que; vel burfa improbè nummata, insignisque au-
ri, opumque cupido, à quâ desinunt esse, quod sunt,
Pastores,

Pastores, & canes; & muti redduntur vt boues. Longè aliter boni Præsules, *vigilant illi*, inquit D. Bernardus, *super gregem propter tria. Videlicet ad disciplinam, ad custodiam, ad preces: ad disciplinam, propter morum correctionem; ad custodiam, propter diabolicam suggestionem; ad preces, propter tentationum instantiam. In disciplinâ rigor est iustitiæ, in custodiâ spiritus consilij, in prece affectus compassionis.*

In Sententijs.

III. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Oves potius amet, quam vellus.

Pro Præsuli, ac Pastori hæc cælo scripta lex est. Oves impensius amet quàm vellus: animas quærat, ac venetur, non honorum titulos, & dignitatis insignia: vt enim disertè D. Bernardus. *Sollicitudo officium Prælati est, non celsitudo.* Sed proh dolor! hoc quo viuimus æuo quamplurimi celsitudinem ambiunt, & operosè quærunt, sollicitudinem admittunt omninò pauci, fugiunt plerique omnes. Huiusce meæ assertionis authorem habeo, ac defensorem Bernardum, cuius eloquentiâ in primis delector.

In Sent.

Non omnes, inquit, sunt amici sponsi, quos hodie sponsa hinc inde assistere cernis. Rationem porro hanc subiicit: quia pauci admodum sunt, qui non quæ sua sunt, quærant ex omnibus caris eius. Diligunt munera, nec possunt pariter diligere Christum, quia manus dederunt Mammonæ. Intuere quomodo ince-

T t t 3

dant

Serm. 77. in cant.
in cant.
 dant nitidi, & ornati, circumamicti Vanitatibus, tanquam sponsa procedens de thalamo suo. Nonne si quempiam talium repente e minus procedentem aspexeris, sponsam potius putabis, quam sponsæ custodem? Unde vero hanc illis exuberare existimas rerum affluentiam, vestium splendorem, mensarum luxuriam, congeriem vasorum argenteorum, & aureorum, nisi de bonis sponsæ? Inde est quod illa pauper, & inops, & nuda relinquitur, facie miserandâ, incultâ, hispidâ, exanguis. Propter hoc non est hoc tempore ornare sponsam, sed spoliare, non est custodire, sed perdere, non est instituere, sed prostituere, non est pascere gregem, sed mactare, & deuorare, dicente de illis Domino. *Qui deuorant plebem meam ut cibum panis.* Quem dabis mihi de numero Prælatorum, qui non plus inuigilat subditorum vacuandis marsupijs, quam vitijs extirpandis? Ubi qui orando flectat iram? qui prædicet annum placabilem Domino. O Utinam tam vigiles reperirentur ad curam, quam alacres currunt ad cathedram. Optandum illud quidem: at à multis vix sperandum: sunt enim etiam sub hoc quo spiramus cælo similes Pastores Israël, quibus Propheta intentat mœstum ac formidolosum illud.

Vae Pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos: nonne greges à Pastoribus pascuntur? lac comedebatis, & lanis operiebamini, gregem autem meum non pasce-

pascebatis. Quod tamen ex æquo, bonoque oportuit: quis enim benè sensatus non oderit illud ac deploret, vt se ipse farciat, ac faginet Pastor, dum interim inediâ tabescunt, ac malè pereunt oues, velulque Pastori cedunt; imò & carnem, & animam scèdè prodigunt, vt ei sit quàm lautissimè. Digna certè lacrymis ea miseria, curæque præposteræ, in quas proinde seuerè olim animaduertit Seruator optimus, cæteroquin mortalium omnium mitissimus.

Animo, ac cogitatione recolite, quo olim vultu, quo pede in templum venerit Christus; fecit ille sibi flagellum de funiculis, eiecitque vendentes, & ementes de templo, & nummulariorum officinas euertit, æsq; malè partum dissipauit.

Hic dubium mouet D. Hieronymus, cur in hos adeò seuerus Saluator, qui in alios peccatores mitissimus? huic quæstioni facit satis, dum ait; illos fuisse Sacerdotes ac Doctores legis, quorum cathedras euertit; quia per illa mercimonia, specie quidem pietatis ac religionis, plus insudabant lucris, quàm sacrificijs, nec tam immortali Deo victimas parabant, quàm importunam auaro marsupio farcinam, & pondus æris malè accumulatum.

Non sic verus Pastor, ouibus ille suis, non sibi studet, animis inhiat, non fortunis: similis Abrahamo, qui à prælio redux, & victor, non opima spolia, non prædas expetijt: sed animas.

Da mihi, inquiebat olim Heros fortissimus, *da mihi animas, cætera tolle tibi*: sint licet multæ, & diuites hostium exuuia, sint opulenta castrorum spolia, sit quantumuis ingens auri pondus, sit ab extremo orbe petita gemmarum vis, & copia; sint greges, & armenta, primorum sæculorum, opes ac diuitiæ: sint vrbiũ, & regnorum, imò etiam vniuersi si voles thesauri, gazæque: meâ nihil interest, ista nec amo, nec ambio; animas volo, & quaero, illas mihi concede, cætera, per me licet, tolle tibi, & serua.

Quod olim sensit, & dixit magnarum gentium pater Abrahamus, hoc in se ipse sentire & palam eloqui debet bonus Pastor; hæc vota, hæc voces, ô coelum, ô terra, ô munde, da mihi animas, cætera tolle tibi: mihi certè plus satis immortales animas, superis, ac beatitati natas Deo, ac Domino seruare: cætera vt pereant, parum, aut nihil omnino refert, modò cœlo reddatur animæ, quas curæ meæ Pastoralis supremus omnium Pastor cõmittendas putauit.

IV. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Omnibus omnia factus, vt omnes saluos faciat.

ITa de se ipse quondam Apostolus, & Doctor Gentium Paulus: *omnibus omnia factus sum, vt omnes facerem saluos. Non mentiendo, inquit Augustinus, sed compatiendo, non simulantis astu, sed*

commi-

commiserantis affectu omnibus omnia factus est Paulus. Non eo modo, quo politici nostri temporis, qui perperam hunc locum interpretantur, ex eoque errori suo patrocinium faciunt, vt per fas & nefas omnium moribus sese accomodent, animumque vt vestem mutant: ita cum Turcis Turcæ, cum Hæreticis Hæretici, cum Atheis Athei sunt, & cum incestis incesti; quod quàm ab homine alienum sit, nemo non videt. Certè vt summæ virtutis ac prudentiæ sit omnium quibuscum agis, ac viuus, genio te ipse aptare, quantum natura, ratio, honestas, Dei que lex patitur: ita summæ leuitatis, imprudentiæ, temeritatis, imò & infidelitatis est, omnium omninò studia sequi, & mores induere, & quod in re etiam ipsâ non es, improbè mentiri: quod faciunt Politici, quorum hæc ætas nimium est ferax.

Non sic Paulus, non sic; omnibus ille factus omnia, sed ex virtutis normâ, placitoque caritatis.

Ita *ijs qui sub lege erant*, factus est quasi & ipse v. 21.
sub lege esset; nempe vbi Timotheum circumci- Vt ait
 dit, & purificatus voti causa templum adiuit. Ita ni- Oecume-
 mirum prudenter temporis cessit, & hoc Mosaicæ nus.
 legi concessit, vt sibi Iudæorum animos deuinciret. Act. 21.
v. 26.

Et contra vt Gentiles caperet, neceretque vinculo Christianæ caritatis, ipsis qui *sine lege erant*, sese exhibuit, tanquam & ipse sine lege esset, yniusque na-

V u u

EURÆ

522 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
turæ ductum, ac lumen sequeretur. Nimirum ea
veræ prudentiæ lex est, id præceptum caritatis, vt te
ipse aliorum placitis adaptes; vbi in ijs nihil à ra-
tione, à virtute, à Deo abhorrens apparebit.

Et illud est boni Pastoris officium, quod olim
etiam in nomine Hebræi sapientes expressere; a-
pud quos legis Doctores, & Pastores dicebantur
Rabbi. *Rabbini*: hoc est *multiplicati*: Rabbi enim ex He-
braicâ etymologiâ, id est *multus*, à radice *Raua*,
quod idem est ac *multiplicari*, & multum esse,
quod Doctor, & Pastor debeat quodammodo
in se ipse, & in alijs multus esse, vt ab illo multis sit
quàm optimè. Et inde factum autumo vt diuinæ
legis Doctores, animarum Pastores cum speculo
componantur.

Vt oculus speculum est naturæ, ita speculum
oculus artis, hoc nonnulli Pastoris ac Præsulis
symbolum esse voluere.

Visebatur in nudâ tabellæ areâ affabrè elabora-
tum speculum, quod hinc, & inde ambiebant alij
atque alij humanâ quidem specie omnes, sed planè
diuersâ, hi enim subridere, flere illi; hi demissis
oculis, contractis labellis, vultuque ad mœrorem
ac luctum composito, illi explicatâ fronte, amœno
vultu, coniuuentibus oculis, & nescio quid lætum
spirantibus: incurrebant autem omnes in specu-
lum, & haustis hinc atque hinc imaginibus, fide-
liter

liter reddebantur : vt meritò dubitares quæ à naturâ,
quæ ab arte, seu speculo expressa foret imago, quæ
viua ac spirans, & quæ huius species ac simulacrum:
ita bellè vna alteri similis. Legebatur autem appen-
sa hæc epigraphæ.

OMNIBVS OMNIA FACTVM.

Est illud boni Pastoris hieroglyphicum, qui om-
nibus omnia fit, vt omnes faciat saluos : nouit
enim ille ex intimo animi sensu dolentibus com-
pati, & flere cum flentibus : nouit & cum gauden-
tibus gaudere : & hoc eo tantum vt tam hi quam
illi cœlo reddantur, ac beatitati : habet nimirum ea
boni Pastoris cum ouibus suis sympathia, nescio
quas illecebras ad capiendos animos, & incredibili
quodam amoris, ac caritatis nexu vinciendos.

V. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Animam suam ponat pro ouibus suis.

Christus Dominus Seruator optimus vt amo-
ri indulgeret suo, se Pastorem dixit. *Ego, in-^{Io. c. 10.}*
quiebat olim, *sum Pastor bonus.* Ac ne verbis tan-
tum esset fides, argumentum addidit, à re etiam
ipsâ, experienciâque petitem : *bonus Pastor ani-
mam suam ponit pro ouibus suis :* & ego quoq; expo-
no per infame crucis lignum, extremaque suppli-
cia. Et hanc à Christo sibi legem impositam senserunt
omnes, qui deinde ad pastorale munus annuente
cœlo sunt euocati. Te ducam, beneuole lector, ad

V u u 2

primos

324 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
primos Ecclesiæ principes, & secundos à summo
Pontifice, Christi que Vicario Pastores. Ij sunt Patres
purpurati, quos purpura & cruētus ille vestis color,
pro suis ouibus sanguinem profundendum edo-
cet. Scio purpuram illam inuida linguâ peti, & fe-
roci vngue ab hæreticis lacerari, maximè à Vermi-
lio; qui vt ad vinum loquax, ita & ad maledicen-
dum in primis disertus.

Inter mensas, & pocula, ebrias que mentes inijcit
ille hanc quæstionem: cur Ecclesiæ Romanæ Car-
dinales purpureâ tegantur, ornentur que veste? tum
vt hunc nodum soluat, alias, at que alias affert sen-
tentias, non tam ex rei veritate, quam ex quadam
maledicendi licentiâ.

Vna statuit illud suæ causæ firmamentum; pur-
puram illam, togam que multo murice croco que
tinctam satis super que prodere cruentos animos, &
sanguinis humani sitientes, quem scilicet eliciunt
at que effundunt in crudeli illo foro inquisitionis.
Crudele forum appellat, quia in eo vapulat hæresis,
& quisquis est conuictus erroris, vitam amittit: ex
vero tamen non est crudele, sed benè prouidum,
tum vt dogmata perpendat æqua lance, at que exa-
minet: tum vt errores aperiat, at que euentilet; tum
denique vt in ijs obstinatos debitis supplicijs affi-
ciat, tollat que è medio, nè vt oues morbidæ, reli-
quum Christi gregem inficiant, ac malè perdant.

Alterâ

Altera sententia purpuram illam ascribit insolenti superbiam, quæ regiam maiestatem etiam in veste affectat, atque mentitur. Quis enim venerandæ antiquitatis adeo rudis sit, atque ignarus, ut nesciat Reges, ac Cæsares purpurâ solitos vestiri; imò & seuerè cautum olim, nè quis præter eos purpureo colore tegetur: nimirum hunc amabant prima illa orbis lumina, & secundum rem rectores huius vniuersi, quos non solum à vulgo, sed & ab alijs quibuscumque vel ipsa vestis discernere debet, ac distinguere. Et verò cum primùm nasceretur & surgeret Ecclesia, Cardinales non purpureo, sed violaceo colore spectabiles erant, nec immeritò. Est viola modestiæ, & demissi animi symbolum, qui si in ijs patribus esset, procul abesset purpura, affectatæ dignitatis insolens nota: Ita Vermilius, eiusque affectu, cõtra quos pugnat ipsa mutata vestis ratio, causaque, quæ historiaram peritis, in oculis, in luce est.

Cedo illud Vermilio Sacros Ecclesiæ Romanæ Principes primùm violaceo colore indutos, ac deinde lapsu temporis purpureo; sed nego, & pernego, id vel superbiam, vel immanitati ascribendum; imò verò pietati, religioni, caritati dandum esse contendo. Labet illius temporis dieique meminisse, quæ primùm in sacra purpurâ patres illos aspexit. Vertebatur à Christo nato annus quadragesimus quintus supra millesimum & ducentessimum: Cum Frede-

526 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ricus Imperator Ecclesiæ Matri, & Romano Ponti-
fici petulantius insultare, & bonis omnibus arma,
cædesque minitari cœpit.

Eo loci ac temporis in Petri cathedrâ sedebat In-
nocentius, eius nominis quartus, qui vt tanto malo
remedium faceret, sisteretque graues iras, ac impo-
tentes Cæsaris conatus, creauit Cardinales omninò
duodecim, eosque omnium primus purpureo gale-
ro donauit, vt eo, veluti sacratione galeâ probè tecti,
in hostem irent audacius, in arma liberius inuola-
rent, & pro religione, pro fide, pro cælo, Deoque
capita ponerent, non timidi pro Christi peculio,
gregeque fidenter emori. Ex illâ die, luceque beni-
gniore iuit in posteros, & in omnium Cardinalium
capita euasit purpura, ceu galea salutis, fidei nota,
tessera religionis, & officij Pastoralis arrha, quæ pro
caritate, pro zelo diuinæ gloriæ, & animarum salute
etiam capita, vitamque desponderet. Ac nè tan-
tum caput membrum illud hominis princeps, sed
& corpus omne reliquum eodem murice fulgeret:
Paulus Secundus, qui creatus est Pontifex anno
Christi millesimo quadringentesimo sexagesimo
quarto, magnis illis Ecclesiæ Romanæ Præsuli-
bus vestem talarem, & rubeam attribuit, vt à capite
ad calcem purpura conspicui cæteris eminent. Ac
nè à ratione vacuû videretur illud instituti genus,
hanc mutatæ vestis causam adiecit summus Ponti-
fex:

fax: *ut sicut Christus in passione purpuram induit, & se ipse, & Ecclesiam suo sanguine purpuravit: sic & Cardinales vbi galerum, purpuramque assumerent, monerentur etiam afferre Christo suppares animos, & vitam sanguinemque Ecclesiae, animarumque causam prodigere. Et hic animus audax omnia perpeti Praesulem facit, ac probat.*

Is olim Israëli Moyse fuit: cuius ex ad Deum voces: *aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti.* Exod. 32. v. 31.

In scelus omnino praecipit iuerat Israël, ibat & in poenas tot flagitijs incitatum Numen: cum ecce reum inter, ac iudicem medius stetit Moses dux & Pastor optimus, & hæc in cælum emisit.

Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti: aut dimitte ô Deus, aut tolle me de vitâ, nomenque meum expunge de libro viventium. Hier. ad Algas.

Eius animi fuit & Paulus, imò si Chrysostrum audimus etiam altioris, cuius hic æstus impetusque amoris. *Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis: quæ verba æquâ lance dum expendit Chrysostrum, hæc fundit ore aureo.* Ad Rom. 9. v. 3.

Moyse profecto Paulus satis eminenti virtute transcendit, cuius quidem sunt multa alia præclara: sed caput illius sanctæ animæ, atque fastigium est, quoniam pro Iudeorum salute, deleri eligit ex libro vitæ;

Sed

Sed Moyses cum cæteris optavit perire, Paulus pro cæteris.

Erant Iudæi duræ cervicis & aduersa cælo capita, quæ nec emollire vis amoris, nec terrere minæ, nec pœnæ frangere posse videbantur. Expectari debuit vel vt terra discederet, immani que hiatu inuisum cælo genus hauriret, vel, vt cælum omne tonaret, & ingenti fragore fulmina, globosque demitteret, vel alio quopiam supplicij genere peteret, perderetque. Quid enim aliud post tam enormem animorum contumaciam expectari debuit, aut etiam potuit? omninò nihil. At illud pacato Numine huic orbi extulit Pauli caritas, & incensus animarum zelus, dum enim ex impetu quodam pietatis in suos, optat anathema esse à Christo, hoc est, interprete *Ad Algas* D. Hieronymo; pro Iudæis, suaque gente mortem *q. 2.* obire; parata cælo fulmina decussit, & incumbentem iam eorum verticibus pœnarum molem excussit: & ita quidem vt iustitiæ miseratio, mors vitæ, perfidia fidei, damnatio salutis cederet, ac beatitati: tantum apud æquum cæli iudicem potest vel vnus Pastoris incensa caritas.

FINIS.

INDEX